Ügyszám: 833/P/2009-5

[…] úr részére

Tisztelt Uram!

Indítványa alapján vizsgálat indult hivatalomban a csoportos beszedési megbízás teljesítésével összefüggő személyes adatok kezelése tárgyában. Ön sérelmezte, hogy a csoportos beszedési megbízásnál a bankszámlavezető bankja továbbította a jogosultnak a felhatalmazásban szereplő, a teljesítés felső értékhatárára vonatkozó adatot. Arról is tájékoztatott, hogy a szolgáltató ezen adat ismeretében a számlakészítést megelőzően a beszedni kívánt összeget megbontja a limit alatti összegre, így érve el, hogy a kötelezett bankszámláját vezető hitelintézet a kötelezett bankszámláját megterhelje.

A vizsgálat eredményéről az alábbiakban tájékoztatom:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. §-nak 1. pontja szerint személyes adat bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt – közvetlenül vagy közvetve – név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet. Megállapítható tehát, hogy a teljesítés felső értékhatárára vonatkozó adat – természetes személy ügyfelek esetében – személyes adatnak minősül.

Az Avtv. 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete elrendeli. Az Avtv. 3 §-ának (3) bekezdése szerint kötelező adatkezelés esetén az adatkezelés célját és feltételeit, a kezelendő adatok körét és megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény vagy önkormányzati rendelet határozza meg.

A pénzforgalom lebonyolításáról szóló 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet (továbbiakban: MNBr.) 24. §-a arról rendelkezik, hogy a csoportos beszedési megbízás teljesítésére irányuló felhatalmazást a PFNY 30 formanyomtatványon vagy azzal azonos adattartalommal kell bejelenteni. A nyomtatvány képét a rendelet mellékletének 3. számú mintája tartalmazza. A nyomtatványon található egy Nyilatkozat, mely szerint a kötelezett felhatalmazza a hitelintézetet arra, hogy a fentebb megjelölt jogosultat az általa benyújtott felhatalmazásról értesítse, és a bankszámláját a jogosult által benyújtott beszedési megbízás alapján – a megbízás keretei között megterhelje. A kitöltési útmutató szerint a felhatalmazás csak akkor érvényes, ha a felhatalmazó a Nyilatkozatot kitölti és aláírásával hitelesíti.

Az üggyel kapcsolatban konzultációt kezdeményeztem a Magyar Nemzeti Bank elnökével, és jeleztem, hogy amennyiben az adott kérdés személyes adatok kezelését érinti, az Avtv. 3. § (3) bekezdése alapján – kötelező adatkezelés, ezen belül a kezelendő adatkör meghatározásakor – törvényi szintű szabályok megalkotására van szükség. A felhatalmazás adattartalmának meghatározásakor, illetőleg a Nyilatkozat beépítésével – jelenlegi formájukban – lényegében egy adattovábbítási szabály jött létre, – hangsúlyozom nem megfelelő jogforrási szinten – mely adattovábbításnak a címzettje a jogosult (közszolgáltató, díjbeszedő, biztosító, eladó).

A Magyar Nemzeti Bank igazgatója, Dr. Kerekes Orsolya válaszában az alábbi felvilágosítást adta:

"*A számlavezetésre a Polgári Törvénykönyv megbízásra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Ebből következően, a számlatulajdonos rendelkezése az irányadó, a számlavezető ennek megfelelően köteles teljesíteni a megbízásokat, köztük a csoportos beszedésre történő felhatalmazást is. A számlavezető ennek a megbízásnak megfelelően köteles teljesíteni a beérkező csoportos beszedéseket. A fizetési mód sajátossága, hogy jóllehet a felhatalmazó számlavezetőjét kötelezi, a csoportos beszedést benyújtó harmadik személy javára szól a felhatalmazás. Ez a magyarázata*

annak, hogy a felhatalmazásról tájékoztatást kap a benyújtó (kedvezményezett). Mivel a tájékoztatással kapcsolatos kérdések egyebekben a pénzforgalmi szabályozás szempontjából irrelevánsak, az MNBr. 24. § (1)-(3) bekezdése csak a tájékoztatás irányára vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. A tájékoztatás egyéb tartalmi elemeit – ennek keretében például a teljesítés felső értékhatára vonatkozó adatnak a benyújtó (kedvezményezett) részére történő továbbítását – a felek szabadon, pénzforgalmi kötöttségektől mentesen határozhatják meg. Önmagában az a tény, hogy a PFNY30 nyomtatványon az ügyfélnek lehetősége van limitet megadni, még nem jelenti azt, hogy ezt az adatot a számlavezetőnek mindenféleképpen továbbítani kellene a beszedő számára. Ezért amennyiben a számlatulajdonos kifejezetten akként rendelkezik, hogy a limit mértékét ne közölje, a számlavezető a Ptk. értelmében nem továbbíthatja ezt az információt a beszedő felé.

Mivel a fentiekben kifejtettek szerint egyrészt nem jogszabályi előírás alapján, kötelező jelleggel történik az adatközlés, hanem a számlatulajdonos kezdeményezésére és az általa megjelölt keretek között, vagyis az MNBr. nem ír elő kötelezően olyan adatszolgáltatást, ami nem az érintett felek megállapodásán alapul, nem látjuk szükségesnek a pénzforgalmi szabályok adatvédelmi szempontból történő módosítását."

Az igazgató asszony levelében arról is tájékoztatott, hogy jelen eset kapcsán felülvizsgálták az MNBr. rendelkezéseit és a hamarosan kihirdetésre kerülő új pénzforgalmi rendeletben két új módosítást hajtanak végre annak érdekében, hogy a "limit" -re vonatkozó adattovábbítás önkéntessége egyértelmű legyen:

– egyrészt a csoportos beszedés szabályai közé beiktatnak egy olyan tartalmú előírást, miszerint a számlavezető a számlatulajdonos rendelkezésének keretei között továbbítja a felhatalmazás adatait a benyújtó (kedvezményezett) részére,

– másrészt a felhatalmazás-mintát képező PFNY30 nyomtatványon kialakítanak egy új mezőt, amelynek megfelelő kitöltésével a számlatulajdonos rendelkezhet a számlavezetője felé a teljesítés felső értékhatárát tartalmazó adat benyújtó (kedvezményezett) részére történő továbbításáról.

A Magyar Nemzeti Bank igazgatója levelében azt is közölte, hogy a számlakiállítás módja nem tartozik a pénzforgalom szabályozási körébe, ugyanakkor utalt egyrészt az MNBr. 23. § (4) bekezdésére, miszerint a beszedő legkésőbb a terhelést megelőző hat munkanappal korábban köteles megküldeni a számlát, másrészt az MNBr. 23. § (6) bekezdésére, mely szerint a fizetésre kötelezett legalább a terhelést megelőző nap 9 óráig letilthatja az általa kifogásolt számla kiegyenlítését (azaz a számla alapján benyújtott csoportos beszedési megbízás teljesítését). Mindezek alapján álláspontja szerint a fizetésre kötelezett pénzforgalmi oldalról a lehető legteljesebb mértékben védett a jogtalan beszedésekkel szemben.

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy az MNBr. rendelkezései valóban nem egyértelműek abban a tekintetben, hogy az ún. „limitre" vonatkozó adattovábbítás önkéntes vagy kötelező. Mivel a jegybanki rendelet kötelező adatkezelést nem írhat elő, ezért az adattovábbításra csak önkéntes alapon kerülhet sor. Az adattovábbítás önkéntességét hangsúlyozó, a Magyar Nemzeti Bank által tervezett módosításokat elfogadom.

Tájékoztatom Önt, hogy az Adatvédelmi Biztos Irodájának elérhetőségeit a következő linkre http://abiweb.obh.hu/abi/index.php?menu=foldal_terkep kattintva találhatja meg.

Adatvédelmi problémáival forduljon hozzám továbbra is bizalommal.

Budapest, 2009. július 31.

Üdvözlettel:

Dr. Jóri András